

Forfatter: Winther, Christian

Titel: Poetiske Skrifter

Citation: Winther, Christian: "Poetiske Skrifter", i Winther, Christian: *Poetiske Skrifter*, udg. af Oluf Friis , 1927-29, s. 365. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-winterchr02val-shoot-idm140340186669024.pdf> (tilgået 23. april 2024)

Anvendt udgave: Poetiske Skrifter

I Kongsgaarden

128 *Kong Erik* d. e. Erik af Pommern.

Curve Pontoppidan bruger i »Danske Atlas« i Alm. Formen Gure, men nævner blandt andre Former ogsaa Curve (II, 253).

HøieloftsSal Højeloftet var den øverste og fineste Etage i en Borg.

den engellandske Frøken Erik af Pommerns Dronning, Filippa, Datter af den engelske Konge Henrik den Fjerde. *Frøken* var i Middelalderen Betegnelse for Kongedøtre eller fyrstelige Kvinder i det hele.

Gemal bruges i ældre Sprog lig *Gemalinde*, *Ægtefælle*.

129 *Hagelskur* Hagelbyge.

Strange Nielsen Den historiske Hr. Strange Nielsen til Nørholm nævnes ligesom hans Fader flere Gange hos Huitfeld, blev Rigshovmester 1480, levede endnu 1498. Han tilhører den bekendte jydsk Adelslægt Strangesønnerne (se »Danmarks Adelsaarbog« (1888, Side 63) og Indledningen til Ebbe Skammelsøn-Visen i »Danmarks gamle Folkeviser«, Nr. 354). Winthers Strange Nielsen er ivoerigt fri Digtning. Se *Indledning XXV*. *Frøken Ellen* ugifte Adelsdamer i Middelalderen kaldtes i Almindelighed »Jomfru«. *den gamle Dronning* Dronning Margrethe.

130 *Fruerbuur* Kvindebevægelse (smlgn. Fadebur).

den unge Dronning Filippa.

131 *foldet* indelukket i en Indhegning, sat i Fold.

132 *taalig* fredsommelig, taalmodig.

Stød Hindring. At lægge Stød i Vejen for en (dvs) at lægge Hindringer i Vejen.

133 *Holsters Land* Kong Erik førte langvarige Kampe med de holstenske Grever om Sønderjylland.

Liig Odderen Under Aaret 1417 meddeler Huitfeld (Side 669): »Om Sommeren i dette Aar/vaar Kongen udi en Rystning til Lands oc til Vands / hand holt lunge 366 Søn / før hand vilde lande. De kailede hannem derfor en Odder/for hand icke vilde haffve Halen aff Vandet.«

136 *Spanger* Guld eller Sølvspænder.

138 som *hun var To* hun var Dobbeltgænger.

141 Ja, *bort! ja, han maa bort!* Af Skildringen af Kongens Raseri synes at fremgaa, at Rhitra har beskyldt Strange for at efterstræbe hende (smlgn. »hendes Ord fandt Vej til Hjertet«). Men ikke nok hermed, det vilde jo ikke ramme Ellen. Hun hari derfor bagvasket ham ved at røbe, at der var et Elskovsforhold mellem de to [»en Tøite« kalder Kongen Ellen]. Saa var deres Straf sikker. I den gamle »Gaardsret«, som tillægges Erik af Pommern, findes et Stykke »Om Jomfrukræncker« med Straffebestemmelser for den Ridder eller Svend, der forfører en Jomfru i Kongens Gaard (Slot). Straffen bliver forskellig efter den paagældendes Rang, men fælles for dem er, at Jomfrukrænkeren skal »bliffæ æræløss oc forswæræ (rømme) sivo hans land oc rigi«. (»Gamle danske Love« ved Kolderup Rosenvinge, V, 35). Loven fortsætter: »oc hun, som seg lader kræncke oc skammæ, skal rømmæ oc forswæræ drothingens gard, oc kommæ ther alder meræ oc wære swo skend oc æræløss«.

Ellens Straf er imidlertid ikke blot Bortjagning, men den særlige Straf, som kaldes *Indemuring* (se Side 262: »Indmuret der hun sidder«). Indmuringsstraffen har Winther kendt mange Steder fra (Thiele, I. T. Becker). Straffen kendes først lovhjemlet paa Frederik den Andens Tid. Fra Vedel Simonsen (se *Indledning*, XXI) har Winther »vidst«, at Kong Valdemar lod Dronning Helvig *indmure* eller *indsætte* paa Søborg Slot som Straf for hendes Elskov til Folker Lovmandsen. Det er vel dette, der har givet ham Ideen til at anvende Straffen her.

141 *vævede i Lad* »væve i Lad« er det staaende Folkeviseudtryk for kunstfærdigt kvindeligt Haandarbejde, Kunstvævning (*Lad* Guldbremme, Pyntebaand).

367

143 *pleier van plejer*.

Fruerklostre Nonneklostre; i mange af dem var de fleste af Nonnerne Adelsdamer.